

Så skapades 709 nya jobb och 15 företag

– Rapport om IUC Norrbottens projekt "Tillväxtmotor"

Vid årsskiftet avslutades ett av Norrbottens mest lyckosamma projekt med syfte att skapa tillväxt i regionen. Projektet Tillväxtmotor drevs från hösten 2007 av IUC Norrbotten tillsammans med en rad samarbetspartners.

I korthet

Trots att lågkonjunkturen 2008/09 inföll under projektperioden har man bland annat uppnått 709 nya jobb och 15 nya företag. Bland de företag som på olika sätt deltog i projektet ökade antalet anställda kvinnor med 63 % och andelen kvinnor i företagen ökade med en tredjedel. Dessutom fick deltagande företag en omsättningsökning på 34%*.

Totalt har 200 norrbottniska små och medelstora företag i branscherna trä, verkstad och IT/elektronik deltagit i projektet.

Genom att kartlägga vad företagarna uppfattar som hinder för att växa har man kunnat skapa samarbeten och insatser som direkt löser ett verkligt tillväxthinder. Konkret har det bland annat handlat om att skapa företagsgemensamt utvecklingsarbete, riktade utbildningar inom marknad och sälj, mentorsinsatser och att sammanföra riskkapital med företag som vill expandera.

Projektet har finansierats av EU-mål 2 tillsammans med Länsstyrelsen i Norrbotten, Norrbottens läns landsting, Almi Nord och Längmanska företagarfonden.

I genomförandet har IUC Norrbotten samarbetat med Luleå tekniska universitet, Handelskammaren, Exportrådet, Centek, Företagarna Norrbotten, Innovationsbron, Norrlandsfonden och Längmanska fonden med flera.

Totalt kostade projektet cirka 9 miljoner kronor. Bara skatteintäkterna från 709 nya jobb gör att skattebetalarna fått igen sina pengar flerfaldt redan efter ett år.

Det är naturligtvis omöjligt att veta hur det gått för dessa företag och branscher utan IUC Norrbottens "Tillväxtmotor". Men säg att bara hälften eller en tredjedel av den tillväxt som skapats inom projektet beror på insatserna så har det ändå betalat sig flera gånger om.

IUC Norrbottens arbetssätt har nu blivit nationell förebild och lovprisats av bland andra Vinnova, förutom av de deltagande företagen som uppskattar det konkreta arbetssättet.

*Pga av eftersläpning av boksluten bygger jämförelserna på skillnader mellan årsskiftet 2005/2006 och 2009/2010. När boksluten för 2010 är klara kan det visa sig att projektet varit ännu mer lyckosamt)

Bakgrund

Utgångspunkten för IUC Norrbotten har varit att tillväxt skapas enklast i företag som växer och går bra, och att det är enklare för befintliga företag i existerande branscher att växa än för nya företag inom oprövade områden att slå sig in.

Utöver några få storföretag som går att räkna på ena handens fingrar består det norrbottniska näringslivet till stor del av många små företag inom branscherna trä, verkstad och IT/elektronik. De drivs ofta av grundaren och är inte sällan direkt eller indirekt beroende av basindustrin.

Därför var projektet inriktat på små- och medelstora företag inom just trä, verkstad och IT/elektronik som ville växa.

Redan 2004 började IUC Norrbotten att djupintervjua företagare om vad de ser som hinder för att växa. Under åren har detta vuxit till en omfattande och ständigt uppdaterad databas. Genom att se mönster och gemensamma behov har man kunnat hjälpa till att undanröja hindren och sänka trösklarna för tillväxt. Resultatet är ett ömsesidigt förtroende. Modellen har blivit en nationell förebild inom övriga IUC Sverige.

Om IUC Norrbotten

Industriellt utvecklingscenter (IUC) Norrbotten ägs av över hundra företag, fackföreningar och organisationer i regionen. Man fungerar som en företagsnära och oberoende regional tillväxtmotor. Se mer på www.iucnorrbotten.se.

Projektet Tillväxtmotors verksamhetsidé är att - utifrån sin fristående och kompletterande företagsnära position, i samverkan med industri, akademi, forskningsinstitut, finansärer och samhälle, initiera samt genomföra behovsstyrda aktiviteter för främjande av hållbar utveckling, internationell konkurrenskraft och därmed tillväxt bland små och medelstora företag (SMF) i norra Sverige.

Kontakt

Anders Wäppling

Projektledare och VD för IUC Norrbotten

E-post: anders.wappling@iucnorrbotten.se

Telefon: 070-665 31 83

Hanna Harila

Projektledare och kommunikationsansvarig

E-post: hanna.harila@iucnorrbotten.se

Telefon: 070-577 88 50

Metod

En palett av metoder och verktyg har använts inom projektet.

Nätverk: Under projektet har IUC Norrbotten bidragit till att skapa sex nätverksprojekt vilka samtliga tillkommit på initiativ från företag. Tillkomsten av nätverk sker genom att IUC Norrbotten fångar upp initiativet och ansvarar för processandet till etablerat nätverk. Med hjälp av databasen kan ytterligare medlemmar identifieras och temamöten kan användas för formering av nätverket.

Temamöten: Den "fysiska mötesplatsen" är en viktig del i processen för bildande av nätverk, speciellt i ett så stort och glesbefolkat län som Norrbotten. På temamöten möter företagare varandra, forskare från Luleå tekniska universitet (LTU) och resurspersoner från myndigheter och konsultföretag. Genom temamöten finns förutsättningar att skapa tillit mellan företagare och LTU:s olika avdelningar och därmed blir nätverken bas för en fungerande samverkan. Nätverken drivs av oberoende processledare med branschkunskande och eget kontaktnät.

Mentorstöd: Behovsbilden som framträder ut databasen är resultatet av en djup dialog mellan entreprenör och en kontaktperson från IUC som projektet tillhandahåller. Idén bygger på att entreprenören ska förbereda sig och penetrera sina huvudspår för företagets utveckling i ett företagsutvecklingssamtal med kontaktpersonen. Samtalet kan leda till en mentorsinsats i företaget och kan också vara insteget i ett nätverk.

Omvärldsanalys: Omvärldsanalys är en nyckelfaktor i ett nätverks utveckling och framgång. Bland annat har gemensamma mässaressor och resor för benchmarking genomförts.

Utbildning: Fleras riktade utbildningsinsatser har genomförts inom ramen för de olika nätverken. Framst inom marknad och försäljning.

Riskkapital: Genom nära samarbete med flera riskkapitalaktörer har IUC Norrbotten kunnat agera mellanhand och sammanföra företag med riskkapital.

TBN-matrisen: Den sammanhållande tillväxtmotorfunktionen som ser till att kunskap och tillvägagångssätt förädlas i en hållbar process med nya nätverksatsningar är databasen där företags reella tillväxtbehov kartläggs. Den kallas TBN-matrisen där TBN står för Tillväxt i Befintligt Näringsliv. Det är ur den som mönster och gemensamma behov framträder. Under projektet har 200 företagare intervjuats om just sitt företags tillväxthinder. Databasen började användas redan 2004.

Framgångsfaktorer

När de deltagande företagen tillfrågats är det projektets behovsriktade verksamhet generellt värderas högt av företagen. Projektets arbetssätt värderas också högt av deltagande företag.

Speciellt värdesätts

- projektpersonalens insikt
- det individinriktade arbetet
- flexibiliteten i lösningar
- konkreta arbetssättet, typ hands on
- skapandet av möten mellan företag

Speciellt högt värderas de individuella mentorsinsatser som genomförts i ett 20-tal företag.

Flertalet intervjuade företagsrepresentanter anser att projektet har både individuell och generell betydelse för utveckling av SMF i regionen. De nämner följande nyttoeffekter.

- Lär oss tänka och planera långsiktigt
- Driver på oss företagare genom sin återkoppling
- Får raka och tydliga besked
- Kräver vårt engagemang

Företagarna menar också att projektet bidrar till regionens tillväxt. Dess bidrag gäller främst

- att vi "växer" som företagare och företag
- ökad konkurrenskraft
- större nätverk
- sammanhållande roll för SMF

Samhällsrepresentanterna är eniga om att projektet har stor betydelse för utveckling av SMF i regionen. De pekar på följande kvaliteter som gör skillnad.

- Förmåga att lyssna på den enskilde företagaren
- Riktade insatser som anpassas individuellt
- Förmåga att involvera företag i processerna
- Mötesforumen
- Konkreta förhållningssättet

Samhällsrepresentanterna menar att projektet bidrar till regionens tillväxt. Dess bidrag gäller

- en bred operativ satsning på behovsanpassad företagsutveckling i överlevnadsbranscher
- konkurrenskraftiga företag
- positiv ekonomisk utveckling i prioriterade branscher

Resultat

På följande sidor redovisas resultaten i tabellform. Men därutöver är det också värt att nämna att IUC Norrbotten har under senare år drivit 6 nätverksprojekt vilka samtliga tillkommit på initiativ från företag. Fem nätverk; Build In Wood, Inredningar och möbler, EPN (Exportplattform Norrbotten), Möbelskaparna och Elektropolis har drivits av företag med hjälp av IUC Norrbotten som motor. Ett nätverk, Design LABland (företag inom textil, mode, inredning och konceptdesign, främst kvinnor) har bildats genom att delta i IUC Norrbottens nätverkprocess.

Intervjuer med ett urval av företagsledarna för deltagande företag visar att projektets riktade aktiviteter och insatser inneburit positiva effekter i många av företagen. Följande exempel på erhållna effekter kan redovisas.

- Kompetensutveckling
- Ökning av antal anställda
- Produktutveckling
- Utvecklad marknad i och utanför landet
- Ökad omsättning och förbättrad lönsamhet
- Samverkan med andra företag och LTU
- Finansieringslösningar

Undersökningen visar på en stor variation i gruppen när det gäller antalet erhållna effekter. Det finns företag som inte kan redovisa någon effekt av deltagandet medan andra företag i princip erhållit effekter över hela spektret. Undersökningen visar tydligt att graden av erhållna effekter är starkt beroende av det enskilda företagets reaktion i form av eget engagemang i projektets aktiviteter och insatser.

MÅLUPPFYLLELSE FÖR TILLVÄXTMOTOR FÖR SMF I NORRBOTTEN

Kvantitativa indikatorer	Mål 2010			Utfall 2010-11-30 (jfr 2005)			
	Kv	mån	totalt	kv	mån	mixat	totalt
- Antal nya/skapade arbetstillfällen	50	200	250	213	496	-	709
- Antal nystartade företag	1	3	4	1	12	2	15

Omsättningsförändring 2005-2009	Mål 2010	Utfall 2010-11-30
- Träindustri	30 %	+14%
- Verkstadsindustri	35 %	+28,8%
- Elektronikindustri	30 %	+134,5%
- Tillväxtområden	50 %	-
Lönsamhet högre än		
- Träindustri	8 %	+2,9%
- Verkstadsindustri	7 %	+1,2%
- Elektronikindustri	10 %	+8%
- Tillväxtområden	5 %	--

Kvalitativa indikatorer	Mål 2010	Utfall 2010-11-30
- Deltagande företag i behovsgenomgångar	250	200
- Deltagande företag med mentorsinsatser	60	22
- Antal temamöten och utvecklingsmöten		10
- Deltagare i tema- och utvecklingsmöten	200	756
- Antal initierade projekt/program		8
- Deltagande företag i nya projekt/program	60	345

Initierade projekt/program för Tillväxtmotor, 8 st

- TräIN
- Produktion Botnia
- PEGIN
- Trä Kompetens
- IT Pilot
- ESIS
- KEN
- Design LABLAND

Nystartade företag för Tillväxtmotor, 15 st

- EPN Partner
- Deep Surface, ägs av kvinna
- Bio Sling, mixat ägande
- Heatac
- JOBAB Industriteknik
- HW4IT
- GlommersHus
- Goldeye
- CPD Center
- X-design
- Scandi Deluxe, mixat ägande
- ReRub
- Gastank
- Arvidssons takstolar
- BodenHus

TILLVÄXT I SMF I NORRBOTTEN 2005 – 2009

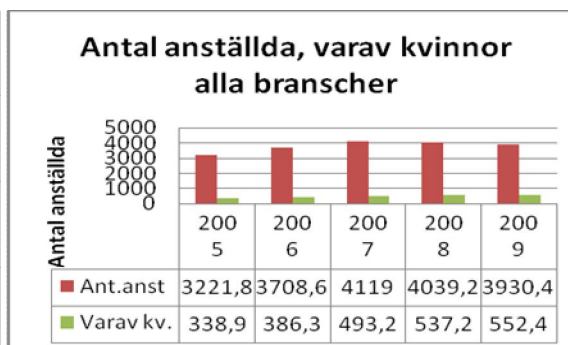
En analys av tillväxten 2005-2009 bland de deltagande företagen i projektets prioriterade branscher, trä-, verkstads- och elektronikindustri visar följande resultat.

TILLVÄXT 2005-2009	Elektronik-industri	Verkstads-industri	Träindustri	Alla branscher
Omsättningsutveckling, %	+ 134,5	+ 29	+ 14	+ 34
Sysselsättningsutveckling <u>totalt</u> , %	+ 68	+ 17	+ 5	+ 22
Sysselsättningsutveckling <u>kvinnor</u> , %	+ 81	+ 64	+ 30	+ 63

Totalt 2005-2009

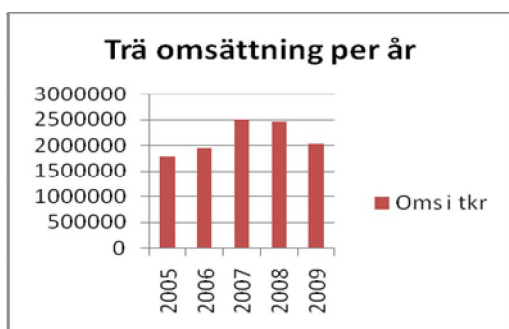

Omsättningsutveckling 2005-2009: + 34 %

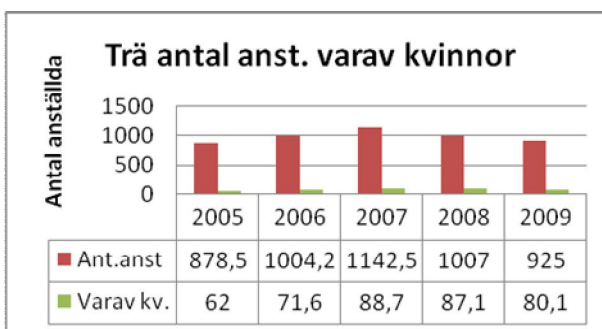

Sysselsättningsutveckling 2005-2009: + 709 anställda

Träindustri i Norrbotten 2005-2009

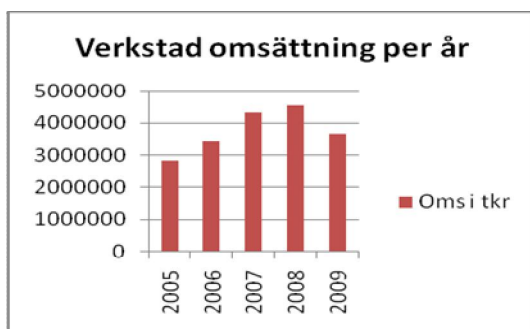

Omsättningsutveckling 2005-2009: + 14 %

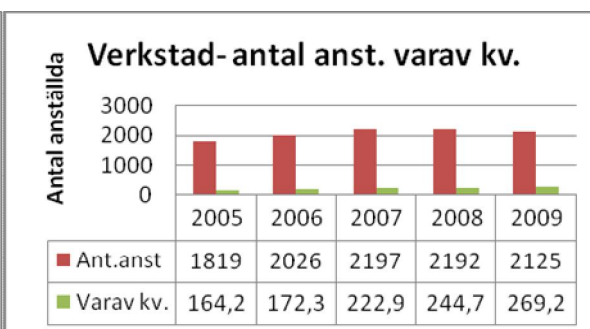

Sysselsättningsutveckling 2005-2009: + 76,5 anställda

Verkstadsindustri i Norrbotten 2005-2009

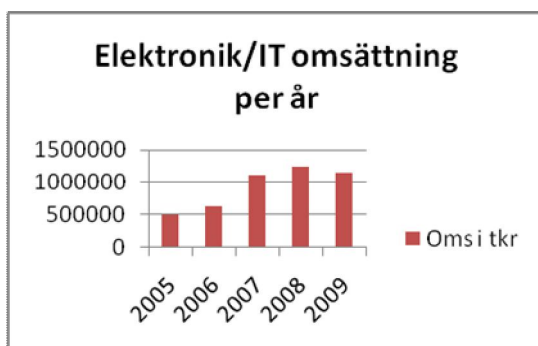

Omsättningsutveckling 2005-2009: +28,8 %

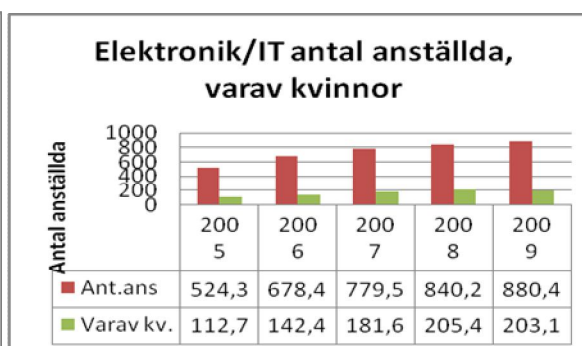

Sysselsättningsutveckling 2005-2009: + 306 anställda

Elektronikindustri i Norrbotten 2005-2009

Omsättningsutveckling 2005-2009: + 134,5 %

Sysselsättningsutveckling 2005-2009: + 356 anställda